

Sygn. akt V CSK 684/14

POSTANOWIENIE

Dnia 12 czerwca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz

w sprawie z powództwa A. J.
przeciwko Gminie L. i Skarbowi Państwa - Wojewodzie Śląskiemu
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 12 czerwca 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z dnia 2 kwietnia 2014 r., sygn. akt I ACa 1053/13,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;
- 2) zasądza od powoda na rzecz Gminy L. i Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwoty po 3600 zł (trzy tysiące sześćset) dla każdego z nich tytułem kosztów postępowania kasacyjnego;
- 3) przyznaje adwokatowi A.F. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Katowicach kwotę 5400 zł (pięć tysięcy czterysta) podlegającą powiększeniu o podatek od towarów i usług (VAT) tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie z dnia 7 sierpnia 2013 r., którym zostało oddalone powództwo o zapłatę odszkodowania w wysokości 6 000 000 zł oraz o zobowiązanie pozwanych do zaniechania opisanych w pozwie immisji na jego nieruchomości.

Powód w skardze kasacyjnej powołał obie podstawy przewidziane w art. 398³ § 1 k.p.c. We wniosku o przyjęcie tej skargi do rozpoznania wskazał przyczyny objęte art. 398⁹ § 1 pkt 3 i 4 k.p.c. Nieważność postępowania połączył z naruszeniem art. 386 § 2 w związku z art. 379 pkt 5 k.p.c., art. 378 § 1 i art. 214 § 1 k.p.c. podał, że został pozbawiony możliwości obrony swoich praw przez nieodroczenie przez Sąd Okręgowy rozprawy w dniu 7 sierpnia 2013 r., chociaż wiedział, że zaistniała przeszkoda w udziale powoda w tym posiedzeniu. Nie doszło natomiast do zobowiązania powoda do przedstawienia zaświadczenia wydanego przez lekarza sądowego. W tej sytuacji Sąd Apelacyjny powinien stwierdzić z urzędu, że doszło do nieważności postępowania. Oczywista zasadność skargi kasacyjnej wynika z rażącego naruszenia przez Sąd Apelacyjny art. 382 w związku z art. 386 § 4 k.p.c. przez zaniechanie zbadania przez Sądy obu instancji materialnej podstawy żądania pozwu i oparcie rozstrzygnięcia na nietrafnym zarzucie przedawnienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek zaskarżenia o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni oraz eliminację orzeczeń oczywiście wadliwych, bądź dotkniętych nieważnością postępowania, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarzania orzeczeń niesatysfakcjonujących stron. Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przesądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy

w sprawie występuje istotne zagadnienie, zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, a zatem okoliczności przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 do 4 k.p.c. Nie podlegają natomiast badaniu podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Założenie wymagania objętego art. 398⁴ § 2 k.p.c. zostanie spełnione, jeżeli zostaną przedstawione w skardze kasacyjnej i uzasadnione przesłanki o charakterze publicznoprawnym, stanowiące podstawę wstępnej, merytorycznej oceny przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Przesłanka nieważności postępowania bezpośrednio odnosi się wyłącznie do postępowania przed sądem drugiej instancji, nawiązuje zaś do regulacji zawartej w art. 379. Nie oznacza to, że nieważność postępowania przed sądem pierwszej instancji jest obojętna dla ewentualnego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Ma ona także znaczenie, aczkolwiek Sąd Najwyższy nie bierze jej pod rozważę z urzędu (zob. art. 398¹³ § 1). Sąd Najwyższy może ją uwzględnić, z tym że jako spełnienie przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4, jeżeli skarżący trafnie zarzuci sądowi drugiej instancji naruszenie art. 378 § 2 i art. 386 § 2 przez pominięcie nieważności postępowania w niższej instancji. W postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym nie doszło do nieważności postępowania. Powołanie się zatem na przesłankę objętą art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. było nieprawidłowe.

Ugruntowane zostało w orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolite zapatrywanie przyjmujące, że dla wykazania oczywistej zasadności skargi kasacyjnej wymagane jest wykazanie przez skarżącego, drogą odrębnego wyводу, że bez wątpliwości doszło do uchybień i naruszeń przepisów prawa materialnego lub procesowego, które miały wpływ na treść orzeczenia albo jeśli podniesione zarzuty oczywiście uzasadniają skargę. Spełniające te wymogi naruszenie przepisów prawa powinno mieć postać kwalifikowaną, dostrzegalną bez potrzeby wnikliwej analizy prawnej i zagłębiania się w szczegóły sprawy. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC z 2004 r., nr 3, poz. 49; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP z 2004 r. nr 6, poz. 100;

z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, niepubl.; 22 marca 2012 r., I PK 196/11 niepubl.; z dnia 7 września 2012 r., V CSK 529/11, niepubl.; z dnia 18 września 2012 r., II CSK 179/12, niepubl.). Na takie rozumienie powołanej przesłanki nie wskazuje wniosek pozwanego. Argumenty wniosku i jego uzasadnienie na tle dopuszczalnych podstaw skargi kasacyjnej oraz motywów zaskarżonego postanowienia nie stanowią racji dla oceny, iż kwestionowane rozstrzygnięcie jest konsekwencją jaskrawych błędów w zakresie wykładni prawa, jak też, że zachodzi potrzeba rozpoznania skargi kasacyjnej.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego wynika z zasady objętej art. 98 § 1 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. Na podstawie §19, § 20 § 6 pkt 7 i § 13 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie i ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jedn. tekst Dz.U. z 2013 r., poz. 461) orzeczono o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi w postępowaniu kasacyjnym.